

Мачак О. Сполучникові засоби зв'язку предикативних частин складнопідрядних інтенсивно-допустових речень

У статті вміщено основні теоретичні положення з проблеми синтаксису складнопідрядного речення з власне-дeterminантним типом синтаксичного зв'язку допустового різновиду. Визначено місце сполучникових засобів в системі засобів зв'язку предикативних частин складнопідрядного інтенсивно-допустового речення. Особливу увагу приділено аналізу сполучників сполучниковим єдностям.

Ключові слова: сполучникові засоби, предикативні частини, складнопідрядне інтенсивно-допустове речення, власне-determinантний тип.

Summary

Machak O. Means of connection of the predicative parts of the complex intensive-cessive sentences.

The article includes the main theory statements of the syntactical compound of a sentence with determinative type of syntactical connection concessive variety. It was determined the place of the conjunctive means of connection in the system of the means of connection complex quantitative-cessive sentences. Special attention is devoted to the analyze of the means of connection.

Key words: the conjunctive means, a complex quantitative-cessive sentence, determinative type.

Тетяна МИСЛИВА,
аспірантка

СЛОВЕСНО-ХУДОЖНЯ ПРАКТИКА ПИСЬМЕННИКА І СЛОВНИК

У сучасному українському мовознавстві переважне думка про те, що письменник, як і вчений, має безпосередній стосуюнок до мовного матеріалу, який створений народом та зафіксований у словнику, оскільки він узаконює певні слова і форми у своїх творах, сприяючи таким чином розвитку літературної мови — найавторитетнішому різновидові загальнонаціональної мови [11, с. 150].

Науково обґрунтованим є той факт, що норми нової української літературної мови безпосередньо пов'язані з ім'ям І. Котляревського та його славнозвісною «Енеїдою».

Проте сьогодні, на жаль, в україністиці немає ґрунтовної розвідки присвяченої питанню впливу українських письменників XIX ст. на формування українського словника. Цим

і пояснюється *актуальність* нашого дослідження. У зв'язку з цим у статті ми ставимо за мету з'ясувати особливості впливу словесно-художньої практики українських письменників на українську лексичну систему та визначити, якою мірою цей процес відображений у словниках української мови.

В історії літературних мов нерідко відзначаються особливі заслуги того чи іншого письменника, індивідуальне мовлення якого, представлене в сукупності його творів, сприяє виробленню й усталенню норм літературної мови як загальнонародного надбання. А вже письменник, переважно, є безпосереднім носієм літературної мови, і саме він, як твердить С. Єрмоленко, є найактивнішим творцем національної мови в тому розумінні, що глибоко відчуває найтонші порухи народного слова [7, с. 208]. Так, наприклад, в становленні російської мови важливу роль відіграли О. Пушкін, І. Кюрілов, О. Грибєєв, М. Гоголь, О. Островський, у польській — А. Міцкевич, Г. Сенкевич, в англійській — В. Шекспір, Д. Чосер, у німецькій — І. Гете, Ф. Шіллер та інші. Українська мова не стала винятком, в її становленні та нормуванні особлива заслуга належить І. Котляревському, та їхнім послідовникам, а саме: І. Франкові, П. Мирному та іншим.

Зуважимо, що письменник своєю художньою практикою безпосередньо впливає на закони мови, що вже існують і вносять в них свої корективи. Так, зокрема, відбувається в XIX ст., коли сучасна українська мова починає унормовуватися. Наша думка категорично заперечує твердження А. Петрушевича, який вважає «українську мову наріччям, діалектом російської, а працю над її виробленням — «тщєтної работой сепаратистов»» [5, с. 270].

Крім цього, існувала «чужеродна» теорія про права української мови тільки в елементарній школі, із посередництва якою функцією навчання українських дітей власне освітньої та ідейної мови — російської. «Звилься теорія неповноправних народностей, української літератури для «домашнього обихода», теорія літератур московської, української, галицької як складників єдиної російської літератури» [5, с. 274], тобто українська мова не могла виконувати всі функції мови, які покладені на неї українським народом історично.

Проте ми, незважаючи на дуалістичність поглядів щодо розвитку української мови та ролі українських письменників XIX ст. у цьому процесі, схилиємося до тієї думки, що особливе місце в нормуванні літературної мови належить саме